

21.11.2017

Diaarinumero
H 571/17

Oikeusministeriö

Oikeusministeriön lausuntopyyntö 7.11.2017, nro OM 21/41/2016

LAUSUNTO TYÖRYHMÄN EHDOTUKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYSTÄ RIKOSASIOISSA JA KANSALLISEN TURVALLISUUDEN YLLÄPITÄMISEN YHTEYDESSÄ

Oikeusministeriö on pyytänyt korkeimmalta hallinto-oikeudelta lausuntoa otsikossa mainitusta ehdotuksesta hallituksen esitykseksi, joka sisältyy tietosuojadirektiivityöryhmän mietintöön (oikeusministeriön julkaisu 52/2017). Korkein hallinto-oikeus esittää muutoksenhaun järjestämiseen liittyviin kysymyksiin painottavana lausuntonaan seuraavaa:

Muutoksenhakuun liittyvät säännökset sisältyvät lakiehdotuksen 55-57 §:iin, jotka koskevat erityisesti kantelua Tietosuojavirastolle (55 §) ja sen käsittelemistä (56 §) sekä muutoksenhaku Tietosuojaviraston päätökseen (57 §). Säännöstekstin perusteella ei yksiselitteisen selvästi ilmene, koskeeko 57 §:n 1 momentti ainoastaan kanteluasioissa annettuja vai myös muitakin Tietosuojaviraston päätöksiä. Kun lainkohdan on ilmeisesti tarkoitettu koskevan kanteluasioissa annettujen päätösten lisäksi esimerkiksi päätöksiä ainakin eräissä lakiehdotuksen 50 §:ssä tarkoitetuissa toimenpidetilanteissa, lain jatkovalmistelussa olisi aiheellista vielä lähemmin tarkastella sitä, millaisiin Tietosuojaviraston päätöksiin muutoksenhakumahdollisuuden tulee direktiivin perusteella tai muutoin ulottua ja harkita sitä, tulisiko sääntelyn olla tältä osin yksilöidympää.

Lakiehdotuksen 57 §:n 3 momentista ilmenevän pääsäännön mukaan valittaminen hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimmalle hallinto-oikeudelle edellyttää valituslupaa. Sääntely on tältä osin asianmukaista. Sitä vastoin perustetta ei ole sille, että valittaminen hallinto-oikeuden päätöksestä lakiehdotuksen 56 §:n 2 momentissa tarkoitettussa asiassa ei edellyttäisi valituslupaa. Tältä osin sääntely ei myöskään vastaa EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän (TATTI) mietintöön sisältyvän tietosuojalakiehdotuksen 24 §:n 4 momentissa omaksuttua.

Erillistä "viivästysvalitussääntelyä" lakiehdotus ei sisällä. Tällaiseen sääntelyyn liittyvien ongelmien osalta korkein hallinto-oikeus viittaa EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän mietinnöstä oikeusministeriölle 5.9.2017 antamaansa lausuntoon H 376/17.

Tietosuojadirektiivityöryhmän mietinnössä ei ole yksityiskohtaisesti tarkasteltu sitä, mitä oikeussuojakeinoja lakiehdotuksen 24 §:n 2 momentissa ja 26 §:n 2 momentissa kantelumahdollisuuden lisäksi tarkoitetaan. Lakiehdotuksen 55 §:ää koskevissa perusteluissa viitataan rekisteröidyn oikeuteen valittaa hallintolainkäyttölain mukaisesti hallintoasiassa tehdystä pää-

töksestä. Lain jatkovalmistelussa on selvitettävä tarkemmin, edellyttääkö direktiivi tehokkaiden oikeussuojakeinojen osalta sitä, että kantelumahdollisuuden lisäksi rekisterinpitäjän epäävistä ratkaisusta lakiehdotuksen 24 ja 26 §:ssä tarkoitetuissa asioissa tulisi voida valittaa Tietosuojaviraston sijasta suoraan hallinto-oikeudelle. Rinnakkaisten muutoksenhakumahdollisuuksien olemassaolo on ristiriidassa hallintolainkäyttöjärjestelmän yleisiin lähtökohtiin nähden.

Lakiehdotuksessa käytetään termiä kantelu viitattaessa rekisteröidyn oikeuteen saattaa henkilötietojen käsittelyn rikkomista koskeva asia Tietosuojaviraston käsiteltäväksi sen sijaan, että käytettäisiin direktiivissä ja tietosuojalakiehdotuksessa käytettyä termiä valitus. Hallintokantelulla on Suomen oikeusjärjestelmässä erilainen merkitys eikä kyseistä termiä tulisi tässä yhteydessä käyttää. Oikeudelliselta luonteeltaan kysymys on lähinnä toimenpidepyyntöä muistuttavasta menettelystä.

Lausunnon ovat valmistelleet oikeusneuvos Hannu Ranta ja esittelijäneuvos Mikko Rautamaa ja se on käsitelty korkeimman hallinto-oikeuden kansliaistunnossa 20.11.2017.

Presidentti

Pekka Vihervuori

Kansliapäällikkö

Toni Kaarresalo